

HIROSHIGE

VÁŠNIVÝ POKOJ, POKOJNÁ VÁŠEŇ

TEXT MARTIN KASARDA

V JEMNEJ, tenkej, ale pevnej drevenej škatuli, ktorá je obťahnutá odľahčeným zamatovým plátnom s detailom japonskej volavky, sa nachádza ručne viazaná kniha. Je na nej vyše sto japonských ukiyo-e obrázkov, teda akýchsi špeciálnych grafik, ktoré sa od 16. storočia vyrábali v krajine vychádzajúceho slnka. Obrázky sú na jemnom, akoby hodvábnom papieri. Listujete si nimi a ponárate sa do snovej krajiny, nad ktorou sa týči hora Fudži. Sakura kvitne, rybári sušia svoje siete, volavky nehlučne krúžia na obzore a všetko je akési ticho pokojné, ako stojaci vzduch pred búrkou. To nie je začiatok žiadnej detektívky, ale skutočnosť. Takáto kniha – v drevenej kazete, ručne viazaná, s reprintami famózných, pokojne vášnivých ukiyo-e japonského majstra Hiroshige – totiž vyšla vo vydavateľstve Taschen. Keď si ju chytíte do rúk, pocítite nečakaný nával energie. Vôňa papiera, precízna tlač, ručne viazanie, netradičné dvojité stránky robia z tejto knihy čitateľské orgie, pri ktorých bibliofil prežíva naozajstné vzrušenie. Preto, aby pri tlači nekolidovali obrázky a z druhej strany vytlačené písmená, je každý list potlačený len z jednej strany. Kniha je kompletnou zbierkou vyše stovky obrázkov japonského

majstra ukiyo-e Hiroshigeho zo zbierky Ota Memorial Museum of Art v Tokiu. Ukiyo-e nie je ani grafika a ani malba, aj keď z každého má čosi. Ide o typický japonský spôsob tlače, ktorým sa na papier dostáva farba pomocou špeciálne pripravených drevených dosiek. Táto technika sa objavila v hĺbinách 17. storočia, v časech panovania šogúnov Tokugawa, v období japonskej histórie známej ako Edo. Samotný termín ukiyo-e sa dá preložiť ako obrazy plávajúceho, pohyblivého sveta. Obrázky ukiyo-e pripomínajúce vzdušné akvarely sú žánrovými obrázkami prírody, zachytávajú prchavé momenty života v meste, rybárov, obchodníkov, hercov kabuki či krásne ženy, ale najmä harmóniu budhistického nazerania na svet. Utagawa Hiroshige patrí k najvýznamnejším majstrom ukiyo-o. Žil v rokoch 1797 – 1858 a za jeho vrcholné dielo sa považuje kolekcia vyše sto obrazov zo života súdobného mesta Edo, čo nie je nič iné než dnešné Tokio. Nádherná kniha dvojice znalcov ázijskej kultúry Lorenza Bichlera a Melanie Tredeovej je kompletom tejto majstorskej série. Nie sú to, samozrejme, originály, ale reprint v mimoriadnej kvalite. Na sklonku života sa Hiroshige stal budhistick-

kým mníchom a práve z tohto obdobia kontemplácie a rozhodnutia stať sa mníchom pochádza séria stovky žánrových obrázkov. Pri listovaní Hiroshigeho japonskými maľovanými pohľadnicami priam cítite tú zvláštne zen-budhistickú – pre mnohých fatálnu a nihilistickú – odovzdanosť plynutiu času. Dýchate pokoru, vnímate pohyb nakreslenej vody, cítite, ako sa puky chystajú rozkvitnúť. Hiroshige pôsobí ako majster jednoduchosti, v ktorom napätie je len vtedy, ak sa ho tam rozhodnete hľadať. Samozrejme, všetko to, čo si pomyslite, keď sa povie japonská malba, tu je – kvitnúce sakury, bambusy akoby ševliace vo vetre, volavky, na pozadí hora Fudži, lu-

dia len ako súčasť väčšieho celku. Harmónia, kontúry namaľované tušom, jednoduché farby. Tento symbolický jazyk málokedy niččo vyruší. Ako si však listujete týmito ukiyo-e obrazmi, postupne sa pocit detského nadšenia mení na nepokoj, vnímanie nestálosti, akoby vnútorného pohybu diela. Čakáte, že sa lístoček pohne, že rybár svoju sieť hodí, že postavy sa začnú hýbať. Hiroshigeho zen-budhistické presvedčenie o nestálosti sveta sa mení na tichú posadnutosť, pokojnú vášeň, do ktorej sa túžite ponoriť. _

LORENZ BICHLER, MELANIE TREDEOVÁ
HIROSHIGE
VYDAVATEL TASCHEN, 2008
DISTRIBÚCIA SLOVART

Copyright Ota Memorial Museum of Art, Tokyo. Caption from Plum Park in Kanazawa. 11 - 1857

Copyright Ota Memorial Museum of Art, Tokyo. Caption from High Tower of Mikoyama and the Story of Genji. 11 - 1857